

Zondag 23 augustus 2026
tiende van de zomer

Lezing uit het eerste testament: Jesaja 51,1-6

Lied: 'Boek jij bent geleefd' (t. Huub Oosterhuis, m. Antoine Oomen; Zangen van Zoeken en Zien 600)

Evangelielezing: Matteüs 16,21-27

*Acclamatie: 'Kom, Geest van God' – **lied 333**; tweemaal*

Overweging

Boek jij bent geleefd, zeg ons hoe te leven – zongen we naar het boek.

Vandaag vertelt dat boek ons hoe te leven. Beide lezingen zeggen ons iets te *doen*.

Van Jesaja moeten we luisteren en zien. God zorgt voor gerechtigheid; wij moeten die willen horen en zien.

En Jezus zegt ons hem na te volgen. Door jezelf te verloochenen en je kruis op je te nemen, hem achterna. Oftewel, Jezus zegt: het zal niet makkelijk zijn. Maar je zult er je leven aan te danken hebben. Want "ieder die zijn leven wil behouden, zal het verliezen, maar wie zijn leven verliest omwille van Mij, zal het behouden."

Het is nogal cryptisch. Natuurlijk hebben wij veel over voor ons leven. Maar wat vraagt Jezus dan? Ik denk aan wat we zongen. Dichterlijk door Huub Oosterhuis onder woorden gebracht: licht en adem, geld en goed delen, daar gaat het om. Mens worden zoals Jezus: wijn van liefde worden en brood des levens. Tegelijk staat nergens jouw persoonlijke levensweg opgeschreven. Je moet die zelf ontdekken. Met in handen enkel richtingwijzers: liefde helpt tegen liefdespijn. Vriendschap helpt tegen duizend vrezen.

Het lastigst in de lezingen vanmorgen is die scherpe terechtwijzing van Petrus.

Deed hij niet precies wat we zongen? Als Jezus zegt dat hem een lijdensweg wacht, neemt Petrus hem apart. Hij zegt: dat zal zeker niet gebeuren! Dat is toch liefde, die hij Jezus laat zien? Dat is toch vriendschap tegen duizend vrezen?

Jezus lijkt het niet zo te ervaren. Hij reageert even fel: 'Ga terug, achter mij, Satan! Je zou me nog van de

goede weg afbrengen. Je denkt niet aan wat God wil, maar alleen aan wat de mensen willen.' En dat zegt hij tegen Petrus. Bedoelt hij niet het allerbeste?

Daarnet nog heeft Petrus uitgeroepen: 'Jij bent de Christus, de zoon van de levende God!' Dat moet je van God zelf hebben, zegt Jezus. Mensenogen kunnen veel goeds zien, maar om het beeld van God in de ander te kunnen zien – daar heb je God zelf voor nodig. Dat kan alleen de Geest je laten zien. Het is door Gods inspiratie dat we doorzien dat anderen ook kinderen van God zijn, wie ze ook zijn. Soms kan dat ineens door je heen gaan, als een helder moment, een moment vol liefde; een moment waarin je God zelf in die ander ziet. Een moment waarin je je vol voelt stromen met mildheid en warmte en mededogen.

Waarom wordt Jezus dan nú zo boos als Petrus hem probeert moed in te praten? Als hij hem zegt: God moge het voorkomen, dat je zult lijden en gedood zult worden?

'Je zou me nog van de goede weg afbrengen,' zegt Jezus tegen hem.

De goede weg – die is vaak verstaan als: God wil dat Jezus die lijdensweg gaat en gedood wordt. Dat is de goede weg die hij moet gaan. Hoeveel liederen zijn er niet waarin dat bezongen wordt: dat Jezus moest lijden omdat Góð het wil? Het zijn gedachten die bij een offer-theologie horen; de theologie dat God zelf Jezus de dood instuurt omdat Hij dat wil. Dat God Jezus opoffert omdat hij alleen langs die weg zich met ons mensen kan verzoenen. Dat een offer van een puur en goed mens nodig zou zijn omdat wij zondige mensen zijn, en alleen op die manier voor ons de weg naar God vrijgemaakt kan worden. We zijn ermee vertrouwd, met deze theologie. We hebben die misschien wel aangeleerd als 'de' waarheid van het christelijk geloof. Dit is de theologie van veel traditionele en evangelische kerken.

Maar het is niet *de* waarheid van het christelijk geloof. Het is *een* theologische theorie temidden van vele.

Ik loop zelf warm voor een andere gedachte. Ik geloof liever dat we in Jezus de goedheid en de gulle liefde van God zelf zien. Ik geloof dat God enkel goedheid is. Dat God alleen goede gaven geeft. Dat God geen afgod is die een mensenoffer vraagt. Dat in God enkel licht, liefde en leven is. En dat wij, zoals het verhaal gaat, naar Gods beeld zijn gemaakt, dat we naar hem toe zijn geschapen. Dat is wat Petrus ziet in Jezus; dat is waarom hij hem de Zoon van de levende God noemt.

Dan kan ons nog steeds die vraag dwars zitten: waarom zegt Jezus dat hij moet lijden en dat hij zal sterven? En waarom wordt hij zo kwaad op Petrus en noemt hij hem Satan, als Petrus wil dat God dit voorkomt? Is het niet wat we elke keer bidden: 'uw koninkrijk kome' – dan bidden we toch om een wereld waarin geen mensen worden vermoord? Petrus zegt toch eigenlijk het goede, in vol vertrouwen op God?

Ik denk: misschien is het vanwege het woordje 'God' in de woorden van Petrus.

Wat Petrus zegt, benoemt Jezus als woorden van Satan. Omdat ze bedrieglijk zijn. Ze zijn geen waarheid. Ze spelen in op Jezus' angst. Wat inspeelt op je angsten, wat aan de angst ruimte en zeggenschap geeft, kan niet van God komen. Petrus wil Jezus doen geloven dat God in zal grijpen. Dat God het niet toe zal laten dat hij zal lijden en sterven.

Terwijl werkelijke navolging niet betekent dat we geloven dat God de werkelijkheid verandert. Daarom kan ik ook niet uit de voeten met de letterlijke uitleg van de wonderverhalen die over Jezus zijn opgeschreven. Werkelijke navolging omarmt de werkelijkheid. Ook als die niet overeenkomt met onze wensen. Ook als die werkelijkheid niet overeenkomt met Gods liefde.

We hebben er een enorme kluif aan: aan het aanvaarden van de werkelijkheid. Iets wat we enkel al doende kunnen leren. En wat elke dag opnieuw moet gebeuren. Bijgestaan door God. Soms hoor ik het mensen zeggen: 'dit had ik niet alleen gekund, ik kreeg er de kracht voor.'

In het pastoraat ben ik regelmatig een soort klankbord. Zoals wanneer ik luister naar iemand die voor zichzelf op een rijtje zet waarom het verstandig is te verhuizen – terwijl ze al 55 jaar woont waar ze nu is. Wanneer ik hoor waarom ze denkt dat dat verstandig is. Luister naar de moeite en de pijn. Naar hoe aan alle dingen herinneringen kleven. Het verdriet aanhoor omdat er een einde komt aan iets waarvan je zou wensen dat het nooit zou eindigen. Net als Petrus zou ik willen roepen: God verhoede het! Verhuis niet!

Maar daarmee zou ik enkel de ander helpen de werkelijkheid te ontkennen of ervoor weg te lopen.

Helpen onder ogen te zien wat er is zoals het er is, niet meer en niet minder – dat is waar het op aankomt. Helpen de vragen scherp te krijgen. Het eigen gevoel duidelijk te onderscheiden van dat wat anderen vinden. De stemmen van de ziel en het verstand te beluisteren. Luisteren en zien, daar gaat het om, zegt Jesaja.

Onder ogen zien wat er is kost ons de grootste moeite. Maar pas als we dat doen, kunnen we een weg gaan zoeken. Er is altijd een weg. Er is altijd een spoor, een woord, er zijn altijd goede gaven, er is brood en wijn, water uit de rots en manna in de woestijn.

"De HEER troost Sion," zegt Jesaja,
"Hij biedt troost aan haar ruïnes.

Hij maakt haar woestenij aan Eden gelijk,
haar wildernis wordt als de tuin van de HEER.
Het zal een oord zijn van vreugde en gejuich,
waar muziek en lofzang klinken."

Maar daarvoor moeten we wel in de woestijn durven *zijn*. En niet in fantasie, ontkenning of angst wegvlugten.

"Ga terug, Satan, achter mij!" zegt Jezus.

Het is opvallend dat Jezus *dít* zegt – en niet, zoals eerder toen hij in de woestijn geconfronteerd werd met de Satan: "Ga weg!" (Mt 4,10) Deze keer geeft hij Satan de opdracht hem te volgen. Alsof hij Petrus' liefde en zorg erkent. Net als wij bedoelt Petrus het goed. Maar zijn zorg moet de weg niet versperren.

Soms dient een woestijn zich aan. We kunnen niet anders dan erdoorheen. Alleen in het leven is de verlossing. Alleen door de dood heen komt de opstanding.

Soms moet je iets of iemand loslaten. Soms sterven we duizend doden.

Dat is ons kruis opnemen.

Jezus zegt: onder ogen zien wat er is, dat is de weg. Daarin is God je metgezel. Dat is de weg waarlangs je je leven behoudt. Een weg van waarheid en liefde ineens.

Muziek

Lied: 'Breng de vrede'

(t. en m. Job de Bruijn; Laat de liefde je dragen, 22)